

Kepan ja järjestöjen kommentit luonnokseen

ULKOASIAINMINISTERIÖN EETTISET OHJEET JÄRJESTÖJEN VALTION TUELLA TOTEUTETTAVAAN KEHITYSYHTEISTYÖHÖN

Kiitämme mahdollisuudesta kommentoida ulkoministeriön luonnosta eettisistä ohjeista järjestöjen valtion tuella toteutettavaan kehitysyhteistyöhön. Kepa on vastaanottanut järjestöjen kirjallisia kommentteja sekä järjestänyt keskustelutilaisuuden aiheesta 13.3.2012. Järjestöjen yksityiskohtaiset ehdotukset sekä kommentointiin osallistuneet järjestöt on lueteltu liitteessä 1.

Yleisesti ottaen järjestöt näkevät ohjeistuksen asiallisena ja hyvänä mahdollisuutena osoittaa omille sidosryhmilleen, medialle ja suurelle yleisölle, ettei suomalaisten verovaroin myönnettyjä kehitysyhteistyövaroja käytetä epäeettisesti. Samoin ohje voi auttaa perustelemaan järjestön toiminnan oikeutusta kohdemaassa. Tästä syystä ohjeiden tulisi olla saatavilla myös muilla kielillä kuin suomeksi, vähintään englanniksi.

Erityisesti kiitämme sitä, että kattava syrjimättömyyden periaate nousee ohjeissa vahvasti esille. Keskustelutilaisuuteen osallistuneet järjestöedustajat olivat asiasta yhtä mieltä riippumatta esimerkiksi järjestötoimijoiden etnisestä tai uskonnollisesta taustasta.

Järjestöt pitävät tärkeänä, että ulkoministeriön ohjeet pysyvät yleisellä tasolla ja mahdollisimman tiiviinä yhdellä sivulla. Ohjeet ovat sopusoinnussa muun ministeriön järjestöille antaman ohjeistuksen kanssa. Esitämme kuitenkin, etteivät ohjeet vaatisi erillistä allekirjoittamista tai raportointia.

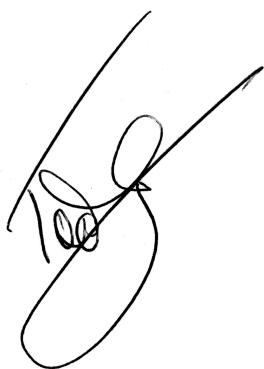
Eettisten ohjeiden tarkoitus ei käy selvästi ilmi luonnoksesta ja toivommekin siihen täsmennystä. On varmistettava, että ohjeessa on positiivinen ohjaava sävy eikä ohjetta tulkita esimerkiksi niin, että järjestöjä epäillään epäeettisestä toiminnasta tai että uskonnolliset ja poliittiset järjestöt joutuvat kehitysyhteistyössä silmätiukuiksi. Tästä syystä esimerkiksi syrjinnän muodot olisi perusteltua laittaa aakkosjärjestykseen. Ristiriitatilanteissa tulisi ensisijaisesti etsiä ratkaisuja yhteisissä neuvotteluissa.

Useat järjestöt ja kansainväliset järjestöverkostot ovat luoneet omia eettisiä ohjeitaan ja periaatteitaan, jotka ovat usein laajempia ja yksityiskohtaisempia kuin ministeriön luonnos. Näistä esimerkkinä voimme mainita kansainväliset Istanbulin periaatteet kansalaisliikkeiden kehitysyhteistyön tuloksellisuudesta. Tämän seikan maininta

ulkoministeriön ohjeissa korostaisi sitä, että kehitysjärjestöt ovat jo omaehtoisesti tarttuneet toimintansa eettisiin kysymyksiin. Järjestöjen omien ohjeiden merkityksen tunnustaminen voisi myös kannustaa järjestöjä edelleen kehittämään oman toimintansa eettisyyttä omista lähtökohdistaan ja yhdessä paikallisten kumppaneidensa kanssa.

Esitämme, että eettiset ohjeet eivät koskisi vain järjestöjen kehitysyhteistyötä vaan kaikkia toimijoita, joita rahoitetaan Suomen kehitysyhteistyömäärärahoista. Toivomme myös yhteistä keskustelua siitä, miten ohjeiden noudattamista voidaan jatkossa edistää ja seurata.

Ystävällisin terveisin,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Timo Lappalainen', written over a large, stylized, handwritten letter 'S'.

Timo Lappalainen
Toiminnanjohtaja
Kepa ry

Liite 1.

JÄRJESTÖJEN KOMMENTIT:

Ulkoministeriön luonnos eettisistä ohjeista järjestöjen valtion tuella toteutettavaan kehitysyhteistyöhön

- Kaikkien kehitysyhteistyöhön osallistuvien tulisi kunnioittaa ihmisiä samanarvoisina, arvostaa kyseessä olevia ihmisiä ja heidän itseisarvoaan sekä ymmärtää heidän tuomansa lisäarvo yhteistyöhön.
- Kehitysyhteistyössä olennaisia arvoja ovat solidaarisuus, oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo.
- Jo johdannossa tulisi nostaa esille lasten ja nuorten osallisuuden tärkeys sekä erityishuomion tarve lasten ja nuorten kanssa toimittaessa.
- Lueteltaessa syrjinnän muotoja olisi perusteltua laittaa muodot aakkosjärjestykseen ettei niiden koeta olevan asian ongelmallisuuden mukaisessa järjestyksessä.
- Ohjeissa on käytetty termejä "aate" ja "poliittinen" varsin väljästi. Käytännössä kaiken kehitysyhteistyön ja järjestöjen taustalla vaikuttaa aatteita ja poliittisia ajattelutapoja, jotka heijastuvat kehitysyhteistyöhön. Ohjeissa tulisikin määritellä nämä termit selkeämmin esimerkiksi puhumalla politiikan sijaan puoluepolitiikasta. Termin "aate" voisi jopa poistaa kokonaan ohjeista.
- Ihmisoikeustyössä tulisi edellyttää rauhanomaista toimintaa.
- Järjestöjen itse laatimissa ohjeissa korostuu usein tasavertainen kumppanuus paikallisen yhteistyökumppanin kanssa, mikä ei ulkoministeriön ohjeissa näy.
- Ohjeissa voisi ottaa huomioon myös henkilökunnan asiaankuuluvan koulutuksen tärkeyden.
- Ohjeisiin voisi lisätä lauseen kehitysyhteistyön epäsuorista vaikutuksista ihmisoikeuksiin, esimerkiksi hankkeissa tehtävien hankintojen kestävyydestä ja vastuullisuudesta.
- Viestinnän etiikka: Kehitysyhteistyöstä tiedotettaessa tulisi pyrkiä realistiseen tilanteen kuvaamiseen ja ilmoittaa tiedotusmateriaalin lähteet. Lisäksi tulisi pyrkiä selittämään kehityksen monisyisiä ulottuvuuksia ja välttää stereotypioita. Kuvamateriaalin käytössä tulisi varmistaa lupa kuvattavilta tai heidän vanhemmiltaan.

Komentointiin ovat osallistuneet Kepan lisäksi seuraavat järjestöt:

African Care ry
Berri-Somal Kehitys ry
Evankelis-luterilainen lähetysyhdistys KYLVÄJÄ ry
Finnwatch ry
Gannaane ry
Kehys ry
Maailman Sarjakuvat ry
Operaation Mobilisaatio ry
Pelastakaa Lapset ry
Psykologien Sosiaalinen Vastuu ry
Sorasod ry
Suomen World Vision ry
Suomi-Namibia seura ry
Väestöliitto ry